

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ**

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

*для студентів
спеціальності 061 «Журналістика»
Факультету філології
кафедри журналістики*

**Івано-Франківськ
2018**

*Схвалено науково-методичною радою Факультету філології
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
(протокол №2 від 29.10.2018 р.)*

Укладач: кандидат політичних наук, асистент кафедри журналістики ДВНЗ
«Прикарпатський національний університет імені Василя
Стефаника **Наталії Володимирівни Шотурми**

Рецензенти:

Лазарович О.М. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янських
мов, заступник декана Факультету філології із навчальної роботи
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя
Стефаника»

Василишин Я.І. – завідувач відділом виробничої (навчальної) практики ДВНЗ
«Прикарпатський національний університет імені Василя
Стефаника»

Димніч Н.Д. – кандидат філологічних наук, продюсер (лінійний) філії ПАТ
«НСТУ» «Івано-Франківської регіональної дирекції» ТРК
«Карпати»

Н 31 Наскрізна програма практики для студентів спеціальності 061
«Журналістика» Факультету філології кафедри журналістики /
Уклад.: Н.В. Шотурма – Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський
національний університет імені Василя Стефаника», 2018. – 48 с.

Наскрізна програма практики студентів спеціальності 061 «Журналістика»
Факультету філології кафедри журналістики комплексно розкриває систему
їхньої практичної підготовки згідно з освітньо-професійними програмами
підготовки майбутніх журналістів усіх освітніх рівнів. У ній описано передбачені
навчальними планами види практик, їх зміст, мету, завдання, послідовність
проведення, подано рекомендації щодо вибору баз практик та регламентована
звітність за підсумками практик.

© Н. В. Шотурма, 2018
©ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника», 2018
© 2018

ЗМІСТ

Загальні положення.....	4
1. Зміст і мета практики.....	5
2. Організація і керівництво практикою.....	9
3. Базы практики.....	13
4. Структура наскрізної програми практики.....	15
5. Види практики.....	16
5.1. Навчальна газетно-журнальна практика	16
5.2. Радіонавчальна практика.....	20
5.3. Виробнича (телевізійна) практика	23
5.4. Переддипломна виробнича практика.....	25
5.5. Виробнича практика (асистентська педагогічна).....	33
5.6. Науково-дослідна практика.....	34
6. Форми і методи контролю.....	36
7. Критерії оцінювання результатів практики студентів.....	38
Додатки.....	39-48

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Професійна підготовка майбутніх фахівців у галузі журналістики, як складний і багатогранний процес, здійснюється впродовж усього періоду навчання студентів у вищому навчальному закладі (ВНЗ). Згідно із Законом України «Про вищу освіту» практика у підготовці фахівців займає одне з провідних місць у навчальних планах ВНЗ України та виступає органічною складовою єдиного навчально-виховного процесу, методичної підготовки майбутнього журналіста, передбачає безперервність, послідовність її проведення при одержанні достатніх практичних знань і умінь для відповідного освітнього рівня (ОР): «бакалавр», «магістр».

Практика майбутніх журналістів здійснюється на основі «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» (затверджено наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93), «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» (затверджено наказом Міністерства освіти України від 02.06.1993 р. № 161), Положення про організацію та проведення практики у Державному вищому навчальному закладі «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (схвалено на засіданні Вченої ради ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» від 26 березня 2013 р., № 3) та інших нормативних документів, що регламентують практичну підготовку майбутніх фахівців.

Основним навчально-методичним документом, що забезпечує комплексний підхід до організації підготовки, системності, послідовності навчання студентів є **наскрізна програма практики (НПП)**.

Журналістська практика у своїй неперервності та наступності є невід'ємною складовою підготовки кваліфікованих фахівців. Від рівня професіоналізму, журналістської майстерності, особистих якостей студентів, їхньої підготовленості до праці в засобах масової інформації, залежить статус і авторитет усіх ланок системи освіти держави, перспективи її подальшого розвитку.

1. ЗМІСТ І МЕТА ПРАКТИКИ

Зміст, завдання та терміни проведення практичної підготовки студентів визначаються навчальним планом спеціальності 061 «Журналістика», робочою програмою практики (РПП) і регламентуються «Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України».

Мета практики: творчо застосовувати отримані теоретичні знання в практичній діяльності; оволодіння студентами сучасними методами і формами організації праці в галузі їхньої майбутньої професії; формування у студентів знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час професійної діяльності в реальних умовах; виховання потреби систематично поновлювати свої знання, вести наукові дослідження.

Мета та завдання наскрізної програми практики студентів кафедри журналістики полягає в узагальненні та структуруванні усіх етапів професійної підготовки майбутніх журналістів: формування стійкого професійного інтересу до обраної спеціальності, ознайомлення зі специфікою і змістом роботи в різних засобах масової інформації та створення уявлень про спеціальність «Журналістика» як сфери майбутньої діяльності та утвердження професійних умінь і навичок журналіста.

Найважливішими *завданнями практики є:*

- закріплення і поглиблення знань з журналістського та методичного циклів дисциплін, розширення обсягу теоретичних знань з фаху;
- розвиток особистих якостей, які необхідні в професійній діяльності журналіста;
- формування умінь і навичок реалізовувати професійні функції: конструктивну, мобілізуючу, організаторську, комунікативну та інформаційну;
- виховання у студентів національно-патріотичних, інтелектуальних, моральних, естетичних та інших якостей, інтересу і любові до обраної професії, потреби в самоосвіті, вироблення творчого, навчально- та науково-дослідницького підходу до журналістської діяльності.

Практика студентів ОР «бакалавр» та ОР «магістр» є завершальним етапом їхньої практичної підготовки, яка передбачає узагальнення, систематизацію і поглиблення знань, умінь і навичок, а

також підготовку до виконання усіх функцій журналіста. Особливість практики в тому, що студенти-практиканти пізнають реальні проблеми професійної праці журналіста та викладача, ознайомлюються із змістом і обсягом роботи. Разом з тим, практика, як форма професійної підготовки у вищій школі, маючи в основі професійні знання, спирається на конкретно визначений теоретичний фундамент з дисциплін журналістського циклу, забезпечуючи практичне пізнання закономірностей і принципів професійної діяльності, оволодіння способами їхньої організації. У процесі практики здійснюється не лише перевірка теоретичної та практичної підготовки студента, але й створюються умови для розкриття його потенційних можливостей як майбутнього журналіста.

Практика тільки тоді є ефективним засобом підготовки до журналістської діяльності, коли сам студент-практикант прагне стати справжнім фахівцем, свідомо організовує процес самоосвіти, усвідомлює свою відповідальність за формування особистості людини. Завдяки цій практиці, починаючи вже з перших курсів, у студентів з'являються можливості перевірити та оцінити себе як майбутніх журналістів, свою професійну підготовку, придатність до роботи журналіста. У процесі практики відбувається збагачення спостереженнями, приходить розуміння практичної значущості теоретичних знань і умінь, зростає потреба в оволодінні ними.

У системі професійної підготовки майбутнього журналіста практика виконує низку важливих функцій: навчальну, розвивальну, виховну, діагностичну, комунікативну, організаторську (управлінську), прогностичну, попереджувально-профілактичну та ін.

Навчальна функція передбачає актуалізацію, поглиблення і застосування теоретичних знань, формування різноманітних журналістських умінь і навичок. Прерогативою *розвивальної функції* є розвиток пізнавальної і творчої активності майбутніх журналістів, їхньої журналістської майстерності. Під час здійснення *виховної функції* формується світоглядна культура студентів, соціальна активність, професійно значущі та професійно важливі якості майбутнього журналіста. Зміст *діагностичної функції* – перевірка рівня професійної спрямованості майбутніх журналістів, ступеня їхньої професійної підготовленості й придатності до здійснення професійної

діяльності. *Комунікативна функція* полягає в налагодженні соціальної взаємодії журналіста з усіма учасниками навчального процесу в мікросоціумі. *Організаторська (управлінська)* характеризує журналістську діяльність з погляду соціального менеджменту, що полягає в структуруванні, плануванні, розподіленні різних видів діяльності, координації роботи з різними соціальними інститутами. *Прогностична* – означає передбачення майбутнім журналістом результатів своєї діяльності. *Попереджувально-профілактична функція* має метою запобігання асоціальним явищам і вчинкам, створення належних умов для формування соціально активної особистості.

До компетентностей, якими повинні оволодіти студенти-практиканти кафедри журналістики у процесі проходження практики належать:

- уміння застосовувати у професійній діяльності положення нормативно-правової бази;
- здатність використовувати теоретичні знання та набуті уміння на практиці;
- використовувати найбільш ефективні форми, методи і засоби навчання для розвитку журналістських здібностей;
- здатність до постійного удосконалення журналістської майстерності і особистісно-індивідуального стилю поведінки, необхідного для майбутньої професії;
- здатність до самопізнання та реалізації творчого потенціалу;
- уміння шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних ресурсів;
- розуміння наукової термінології;
- здатність до здійснення дослідницької діяльності на основі знання та критичного аналізу освітніх проблем, вміння обирати оптимальні методи дослідження, обробляти результати досліджень, аналізувати їх з урахуванням актуальних наукових і практичних джерел;
- розвиток критичного мислення щодо основних журналістських проблем, формування власної обґрунтованої позиції щодо проблематичних та неоднозначних тверджень у журналістській науці та практиці.

При підготовці фахівців ОР «бакалавр» та ОР «магістр» складовими практичної підготовки є такі види практики:

ОР «бакалавр»

Навчальна газетно-журнальна практика

Радіо-навчальна практика

Виробнича (телевізійна) практика

Переддипломна виробнича практика

ОР «магістр»

Виробнича практика

Виробнича практика (асистентська педагогічна)

Науково-дослідна практика

Наскрізна програма практики містить:

- мету, зміст, завдання і послідовність проведення практики студентів спеціальності 061 «Журналістика» Факультету філології;
- рекомендації щодо вибору баз практики;
- опис форм і методів контролю якості підготовки, яку студенти повинні проявити під час проходження практики за кожним ОР;
- вимоги до оформлення звітів про проходження практики та форми підведення підсумків практики.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Відповідальність за організацію, проведення і контроль практики покладається на ректора університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в університеті здійснює керівник практики університету. Розподіл студентів на практику проводиться керівником-методистом факультету. Баз практик в особі їх перших керівників разом з університетом несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики студентів.

Згідно навчального плану загальне керівництво практиками здійснюють: на факультеті – керівник кафедри, на кафедрі – керівники-методисти відповідно до спеціалізації. Методичне управління окремих підгруп забезпечують керівники-методисти кафедри.

Студенти поділяються на підгрупи, кожна з яких працює на об'єктах практик – редакційних колективах газет, радіо та телебачення.

Керівник-методист від факультету – керівник кафедри журналістики. В його обов'язки входить:

- заздалегідь здійснює підготовку баз практики – редакції газет, радіо і телебачення;
- контролює проведення організаційних заходів перед початком практики;
- організовує розподіл студентів на практику у редакційні колективи засобів масової комунікації;
- на основі даних, одержаних від керівників-методистів, які здійснюють загальне керівництво практиками на кафедрі відповідно до спеціалізацій, складає зведений графік практики (дні і терміни проходження практики);
- перевіряє звітну документацію і подає загальний звіт про наслідки проведення практики завідувачу відділом виробничої (навчальної) практики;
- у складі комісії приймає заліки та екзамени з практик, затверджує і здає завідувачу відділом виробничої (навчальної) практики звіт із зауваженнями та пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.

Керівники-методисти, які здійснюють загальне керівництво практикою відповідно до спеціалізації, зобов'язані:

- організувати розподіл у підгрупи студентів-практикантів, призначити старост у кожній підгрупі;
- скласти і затвердити в завідувача відділом виробничої (навчальної) практики проект наказу про організацію та проведення практики студентів відповідно до спеціалізації;
- провести для практикантів інструктаж про дотримання правил техніки безпеки та професійної етики;
- ознайомити з правилами оформлення документів звітності про проходження практики;
- надати студентам-практикантам пакет необхідних документів (направлення, програми з методичними рекомендаціями та вимогами до матеріалів практики, щоденники), допомогти скласти індивідуальні плани;
- оформити направлення в редакційні колективи ЗМІ для студентів-практикантів;
- організовує зустріч студентів-практикантів з керівниками ЗМІ та з журналістами-наставниками від бази практики;
- контролює виконання студентами-практикантами правил внутрішнього розпорядку редакцій;
- організовує проведення захисту результатів практики, у складі комісії приймає залік та екзамен з практики, оформляє звіт із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів, який затверджує завідувач кафедрою та здає завідувачу відділом виробничої (навчальної) практики.

Керівники-методисти від кафедри:

- спільно з керівниками-методистами, які здійснюють загальне керівництво практикою відповідно до спеціалізації, організовують розподіл студентів-практикантів у підгрупи, призначають старост у кожній підгрупі;
- беруть участь у настановчих і підсумкових нарадах щодо організації практики;
- систематично відвідують редакції, де проходять практику студенти підгрупи, якою вони керують;

- беруть участь в обговоренні їхніх журналістських матеріалів на редакційних зборах, оцінюють їх;
- здійснюють контроль та проводять консультації студентів щодо підготовки журналістських матеріалів на об'єктах практики;
- консультують старосту підгрупи щодо підготовки звіту про проходження практики та його виступу на підсумковій конференції;
- виставляють залік за навчальну практику та диференційну оцінку – за виробничу практику із врахуванням виконання всіх видів завдань практики;
- здійснюють контроль за дотриманням студентами-практикантами норм журналістської етики та правил трудової дисципліни на об'єктах практики, за ретельністю виконання завдань наставників від бази практики. Якщо виявлено порушення вимог до професійної поведінки журналіста, повідомити про це у навчальний заклад;
- контролюють виконання завдань згідно індивідуального плану.

Керівників-методистів від баз практик призначає особисто головний редактор ЗМІ. Він розподіляє студентів у відділи і призначає керівників-методистів від бази практики. При цьому слід враховувати, що зміст практики полягає не просто в тому, щоб студент опублікував у ЗМІ певну кількість інформаційних, аналітичних чи публіцистичних матеріалів (таку можливість він має й під час навчального процесу, наприклад, у творчій майстерності), а у виконанні ним під час практики усього обсягу обов'язків професійного журналіста, що працює на посаді. Студент-практикант повинен брати участь у плануванні номерів, висувати ідеї щодо подальшої інформаційної діяльності ЗМІ, збирати оперативну інформацію, віднаходити проблеми, встановлювати джерела їх висвітлення, приймати відвідувачів, читати листи, брати участь в обговоренні наслідків роботи редакції тощо.

Студенти-практиканти повинні перебувати весь час поруч з керівником-методистом практики, вчитися в нього, переймати його досвід роботи з усього обсягу журналістської діяльності.

У залежності від курсу журналіст може розпочати практику з тренувальних завдань: узяти з собою на прес-конференцію чи на

інтерв'ю, а потім загадати йому написати самостійний твір, виходячи із здобутої інформації. Так визначається рівень підготовки студента-практиканта до професійної діяльності.

Керівник-методист знайомить студента-практиканта з планом роботи редакції й свого відділу (напрямую) і доручає йому (або пропонує обрати самому) для виконання певні пункти. Він пропонує студенту-практикантові подати свій план розв'язання журналістського завдання.

Журналіст допомагає студенту-практиканту визначитися з добором інформаційних джерел; перед відправленням на інтерв'ю перевірити питальник; з'ясувати, як практикант зрозумів своє завдання, допомогти йому визначитися з осмисленням головної проблеми, домогтися висвітлення якої йому належить. Керівник-методист перевіряє, як підготувався студент-практикант до інтерв'ю: чи вивчив необхідні матеріали, чи оволодів проблемою? Він допомагає йому освоїти новий для нього інформаційний пласт, радить, що необхідно прочитати, у якому документі взяти цифри і факти. Керівник-методист перевіряє внутрішню, психічну готовність студента-практиканта до зустрічі з об'єктом інтерв'ю.

Після опублікування матеріалу необхідно знову повернутися до нього. Проаналізувати працю студента-практиканта, ще раз зважити, чи були вичерпані інформаційні джерела, правильно витлумачена проблема й розставлені наголоси.

Крім виконання творчої роботи, студент-практикант мусить бути залучений до всіх інших видів праці, які виконує в редакції його керівник-методист практики.

Керівник-методист від бази практики знайомить студента-практиканта з історією та традиціями ЗМІ, творчою індивідуальністю, особливостями інформаційної діяльності та стилем провідних працівників. Це допоможе зробити перебування студента-практиканта на практиці максимально ефективним, забезпечить його професійне зростання, сприятиме реальній підготовці до майбутньої праці.

Журналіст – керівник-методист практики – назавжди залишається для студента-практиканта Учителем, старшим колегою, до якого він звертається у важкі хвилини свого життя, шукає підтримки й поради.

Староста групи зобов'язана вести облік відвідування студентами-практикантами занять, які будуть проводитись; забезпечувати навчально-виробничу дисципліну у групі (інформування факультетського керівника-методиста про порушення трудової дисципліни, позаштатні ситуації тощо); своєчасно повідомляти студентів-практикантів про доручення і вказівки факультетського керівника-методиста і організаторів практики на місцях.

По завершенні практики студенти здають на кафедру журналістики, яка відповідає за її організацію, таку документацію:

- Характеристика на студента-практиканта, засвідчена керівником ЗМІ.
- Звіт про навчальну/виробничу практику.
- Щоденник обліку роботи з навчальної/виробничої практики.
- Творчий доробок студента-практиканта.

Щоденник студента-практиканта – це важливий документ, який відображає зміст і результати проведеної ним за час журналістської практики роботи. Щоденник слугує засобом привчання майбутнього журналіста до планування, чіткої організації та аналізу власної професійної діяльності. Рефлексивна спроможність студента засвідчує його вміння здійснювати аналіз публікацій, висловлювати власні думки та здійснювати умовиводи щодо спостережуваних фактів журналістської реальності.

3. БАЗИ ПРАКТИКИ

Практика студентів Факультету філології ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» проводиться на базах практики, які забезпечують виконання навчальної програми для відповідних ОР.

Навчальні (газетно-журнальна, радіо-навчальна) та виробничі (телевізійна та переддипломна) практики проходять за місцем навчання чи майбутнього працевлаштування студентів. Практики здійснюються згідно підписаних угод між Прикарпатським національним університетом імені Василя Стефаника та редакційними колективами газет, журналів та телерадіокомпаній, регіонального та національного рівня.

Відповідно, базами навчальних та виробничих практик можуть бути редакційні колективи засобів масової комунікації, які мають відповідний юридичний статус, належну для проведення практики матеріальну базу, керівники бази практики повинні дати згоду прийняти студентів-практикантів на визначений термін.

Ректорат університету разом із деканом та завідувачами кафедри журналістики здійснює підготовчу роботу з розробки та укладення довгострокових договорів про проходження практики студентами кафедри журналістики ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» з базами практики.

4. Структуру наскрізної програми практики студентів складають програми навчальних та виробничих практик, основні компоненти яких представлені нижче.

Структура наскрізної програми практики студентів кафедри журналістики Факультету філології

Види практик	Кафедра	Напрями підготовки «Журналістика», спеціальності	Курс	Семестр	Тижнів	Кількість годин			Форми контролю
						Всього год.	Кредитів ECTS	Націон. кредитів	
«Журналістика»									
I. Навчальні практики	Кафедра журналістики	061	I	2	2	90	3	1,5	залік
1. Газетно-журнальна практика	Кафедра журналістики	061	II	4	2	90	3	1,5	залік
II. Виробничі практики	Кафедра журналістики	061	III	6	4	180	6	4	екзамен
1. Телевізійна практика	Кафедра журналістики	061	IV	8	6	270	9	6	екзамен
2. Переддипломна практика	Кафедра журналістики	061	V	10	4	180	6	4	екзамен
3. Виробнича практика (асистентська педагогічна)	Кафедра журналістики	061	VI	11	4	180	6	4	екзамен
4. Науково-дослідна практика	Кафедра журналістики	061	V-VI	9-11	-	450	15	-	-

5. ВИДИ ПРАКТИКИ

5.1. НАВЧАЛЬНА ГАЗЕТНО-ЖУРНАЛЬНА ПРАКТИКА

(І курс, 2-й семестр)

Навчальна газетно-журнальна практика полягає в ознайомленні зі структурою та організацією роботи редакції газети або журналу, здобуття практичних навичок роботи кореспондента, закріплення на практиці теоретичних знань щодо жанрів журналістики, навиків роботи з професійною технікою, засвоєнні засад професійної етики та етикету.

За час навчальної газетно-журнальної практики студент *повинен*:

а) ознайомитися з організацією роботи редакції газети або журналу, з'ясувати особливості їх видання залежно від форми власності;

б) закріпити практичні навички роботи з електронною та паперовою інформаційними базами видання;

в) взяти участь та створити журналістський матеріал про брифінг, прес-конференцію, «круглий стіл» тощо;

г) створити матеріал для преси на основі пошуку інформації в пошукових системах Інтернет; ознайомитися з офіційними сайтами державної адміністрації, обласної, районної, або міської ради, знати види діяльності їх структурних підрозділів;

г) уміти перевіряти інформацію, отриману з Інтернет-мережі;

д) знати всі творчі (від задуму теми до її реалізації в матеріалі) та технічні (макетування номера, чергування по номеру, верстка і випуск газети) етапи створення чергового номера газети або журналу;

е) створити кілька інформаційних заміток або репортаж за вибором;

є) уміти проілюструвати свої газетні тексти власними фотоматеріалами;

ж) опублікувати 2–3 свої матеріали в газеті.

Змістовий модуль 1. Методика створення журналістських творів різних жанрів

Тема 1. Моделі побудови інформаційних матеріалів.

Тема 2. Елементи журналістських творів.

Тема 3. Методичні засади підготовки статті.

Тема 4. Аналітичні жанри журналістики.
 Тема 5. Цінність коментаря.
 Тема 6. Жанрова особливість інтерв'ю: діалогічний характер.
 Тема 7. Складові майстерності розмови з опитуваним.
 Тема 8. Художньо-публіцистичні жанри.
 Тема 9. Публіцистичні і художні прийоми та засоби відображення в малюнку.

Змістовий модуль 2. Морально-етичні та правові засади професійної діяльності журналіста

Тема 10. Катехизис українського журналіста.
 Тема 11. Осмислення журналістами мовного питання в Україні.
 Тема 12. Професійна етика журналіста.
 Тема 13. Професійний етикет в журналістській діяльності.
 Тема 14. Утвердження правди як духовного поняття.
 Тема 15. Громадянська позиція журналіста.
 Тема 16. Сутність конструктивної, державотворчої позиції журналіста.
 Тема 17. Морально-духовна сутність журналістської праці.
 Тема 18. Правові засади функціонування українських та світових ЗМІ.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий тест	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					30	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
10	10	5	5	5	10	5	10	10	10		

T1, T2 ... T18 – теми змістових модулів.

ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Абліцов В. УТ: символ провінціалізму чи відроджувана надія?// Голос України. – 1994. – 5 лют.
2. Багмут А. І., Бровченко Т. О., Борисюк І. В., Олійник Г. П. Інтонаційна виразність звукового мовлення засобів масової інформації. – К., 1994.

3. Бочковський І., Сірополко С. Українська журналістика на тлі доби. – Мюнхен, 1993. – С. 131-137, 145-151.
4. Вовканич С. Інформація, інтелект, нація. – Жовква, 1999.
5. Гоян О. Основи радіожурналістики і радіоменеджменту: Підруч. – 2-ге вид., допов. – К.: Веселка. – 2004.
6. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. – 3-тє вид. – Львів: ПАІС, 2008. – 276 с.
7. Зубанич Ф. І. Діалоги серед літа: Літературні бесіди. – К.: Рад. письменник, 1982.
8. Іванов В. Ф., Сердюк В. Є. Журналістська етика : Підручник / Передм. В. П. Мостового. 2-ге вид., випр. – К.: Вища шк., 2007.
9. Карпенко В. О. Інформаційна політика та безпека: Підручник. – К.: Нора-Друк, 2006.
10. Кузнецова О. Д. Професійна етика журналістів: Посібник. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Львів : ПАІС, 2007.
11. Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки. – К.: Критика, 2010.
12. Лизанчук В. В. Основи радіожурналістики: Підручник. – К. : Знання, 2006.
13. Михайлин І. Л. Журналістика як всесвіт: Вибрані медіадослідження. – Х. : Прапор, 2008.
14. Різун В. В. Теорія масової комунікації: Підручник. – К.: «Просвіта», 2008.
15. Сербенська О. А. Бабенко В. В. Основи телетворчості: Практикум. – Львів: ПАІС, 2007.
16. Томан Іржі. Мистецтво говорити. – К., 1982.
17. Чічановський А. А., Старіш О. Г. Інформаційні процеси в структурі світових комунікаційних систем: Підручник. – К.: Грамота, 2010.
18. Шаповал Ю. Феномен журналістики: проблеми теорії. – Рівне, 2005.
19. Шкляр В.І. Теорія і методика журналістської творчості: Конспект лекцій. – К.: Вид. МІЛП, 1999.

Додаткова література

1. Білоус О. Методичні засади підготовки і проведення інтерв'ю (за матеріалами підручника англійською мовою Дж. К. Хантера і Лін С. Грос «Телерадіоновини: погляд із середини») //

Телевізійна й радіожурналістика (Історія, теорія, практика: погляд у майбутнє). – Збірник науково-методичних праць. – Львів: ЛДУ ім. Івана Франка, 1999. – Вип.2. – С. 129-138.

2. Бойд Ендрю. Ефірна журналістика. Технології виробництва ефірних новин (Пер. з англ. О. О. Колот, ред. перекл. А. В. Куликов. – П'яте вид. – К., 2007.

3. Вовканич С. Й. Духовно-інтелектуальний потенціал України та її національна ідея. – Львів: Видавництво ЛБА, 2001.

4. Єлісєнко Ю. Інтенаційна диференційованість інформаційного, аналітичного та художньо-публіцистичного теле- та радіомовлення // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Сер.: Журналістика. – 2006.

5. Здоровега В. Й. Питання психології публіцистичної творчості. – Львів: Редакційно-видав. група Львів. ун-ту, 1982.

6. Карпенко В. О. Журналістика: основи професійної комунікації. – К., 2002.

7. Кузнецова Т. В. Аксіологічні моделі мас-медійної інформації : монографія. – Суми : Університетська книга, 2010.

8. Лизанчук В. В., Кузнецова О. Д. Методи збирання і фіксації інформації в журналістиці: Навч. посібник. – К. : НМК ВО при Міносвіти УРСР, 1991.

9. Миронченко В. Я. Технічні засоби радіомовлення та звукозапису: Посібник для студентів Інституту журналістики. – К.: Інститут журналістики КНУ імені Тараса Шевченка, 2004.

10. Потятиник Б. В. Медіа: ключі до розуміння. Серія: Медіакритика. – Львів: ПАІС, 2004.

11. Рендол Девід. Універсальний журналіст / Пер. з англ. М. Марченко, літ. ред. І. Огієнко. – К., 2007.

12. Різун В. В. Маси: Тексти лекцій. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2003.

13. Ройманн Курт. Журналістські жанри // Публіцистика. Масова комунікація: медіаенциклопедія. За заг. ред. В. Ф. Іванова. – К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2007.

14. Скуленко М. І. Психологія пропаганди: Монографія. – Запоріжжя: КПУ, 2009.

15. Стівенс М. Виробництво новин: телебачення, радіо, інтернет / Пер. з англ. Н. Єгоровець. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008.

16. Штромайер Герд. Політика і мас-медіа / Пер. з нім. А.Орган. – К.: Вид.дім «Києво-Могилянська академія», 2008.

5. 2. РАДІО-НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

(II курс, 4-й семестр)

Навчально-ознайомлювальна практика на радіо – обов’язкова складова частина навчального процесу на другому курсі кафедри журналістики, коли студенти вивчають основи радіовиробництва. Вона забезпечує поєднання теоретичної підготовки майбутніх радіожурналістів з їхньою практичною діяльністю у редакційних колективах радіостудій, сприяє формуванню творчого ставлення майбутнього фахівця до журналістської роботи на радіо, допомагає студентам зорієнтуватися у журналістських спеціалізаціях.

Радіо-навчальна практика *передбачає*:

- а) ознайомлення з організацією роботи редакційного колективу на радіо (знати структуру і штат, посадові обов’язки творчих працівників, основні джерела інформації);
- б) знання процесу випуску новин на радіо;
- в) оволодіння навиками роботи зі звукозаписуючою та монтажною технікою;
- г) практичне застосування здобутих теоретичних знань з основ журналістської майстерності;
- д) засвоєння методик перевірки інформації, отриманої з різних джерел;
- е) вміння працювати з електронними базами даних, архівними документами, начитувати і монтувати матеріали;
- г) здобути практичні навики створення журналістських матеріалів на радіо;
- г) уміти ілюструвати авторські радіоматеріали;
- д) підготувати, записати і змонтувати 2–3 радіоматеріали.

Змістовий модуль 1. Організація, особливості діяльності та функціонування сучасного радіомовлення України

Тема 1. Юридичні та організаційні особливості діяльності радіо.

Тема 2. Структура мовлення радіостанцій: програми, типи.

Тема 3. Особливості програмування, форматування та типи радіопрограм.

Тема 4. Особливості сприймання радіопрограм.

Тема 5. Жанри радіожурналістики.

Змістовий модуль 2. Інформаційне радіомовлення

Тема 6. Інформаційні жанри радіомовлення.

Тема 7. Радіоповідомлення як жанр.

Тема 8. Радіовиступ: вимоги та засади створення.

Тема 9. Радіозвіт і радіорепортаж: різновиди.

Тема 10. Радіоінтерв'ю: специфіка створення.

Змістовий модуль 3. Аналітичні жанри радіомовлення

Тема 11. Специфіка аналітичних радіожанрів.

Тема 12. Радіокореспонденція і радіоогляд: жанрові ознаки.

Тема 13. Радіокоментар і радіобесіда.

Розподіл балів, які отримують студенти

ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	Підсумковий контроль	Підсумковий контроль	Сума балів
Теми 1, 2, 3, 4, 5	Теми 6, 7, 8, 9, 10	Теми 11, 12, 13	Форма, жанрове розмаїття та зміст журналістських матеріалів	Захист матеріалів практики	залік
10	10	20	40	20	100

ЛІТЕРАТУРА

1. Бетьков І. Державне радіо є і мусить бути! – Телерадіовісник України. – Інформаційно-методичний збірник. – К, 1997. - № 5. – С.15-17.

2. Богуславський О. «Визволення» веде до «Свободи» : внесок одного радіо в незалежність України або свобода як окраса хліба / О. Богуславський // Телевізійна та радіожурналістика. – [Електронний ресурс]. – <http://www.lnu.edu.ua/faculty/jur/vypusk7/visnyk07-23.pdf>
3. Даценко Л. Українське радіо – державне чи недержавне? // Телевізійна й радіожурналістика. - Збірник науково-методичних праць ЛНУ ім. І.Франка. – Випуск 4. – Львів, 2002. – С. 87-98.
4. Дворянин П. Звукова атмосфера у радіотворчості // Теле- та радіожурналістика. – 2009. – № 8. – С 145 – 150.
5. Лизанчук В. В. Радіожурналістика: засади функціонування : підручник / В. В. Лизанчук – Львів: ПАІС, 2000. – 366 с.
6. Лизанчук В. Основи радіожурналістики: підручник / В. В. Лизанчук. – К.: Знання, 2006. – 689 с.
7. Лизанчук В. Радіоінтерв'ю: чи це найпростіший жанр? // Теле- та радіожурналістика. – 2011. – №10. – С. 14-30.
8. Миронченко В. Інформаційне радіомовлення України: Сторінки історії : навч. посібн. / В. Миронченко. – К., 1996. – 57 с.
9. Миронченко В. Основи інформаційного радіомовлення: підручник / В. Миронченко. – К., 1996. – 400 с.
10. Миронченко В. Я. Професійні тренінги майбутніх радіожурналістів // Наукові записки Інституту журналістики. – Том 15. – Електронний ресурс: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1226>.
11. Набруско В. Національна радіокомпанія пропонує здоровий консерватизм//Телевізійна й радіожурналістика. – Збірник науково-методичних праць ЛНУ ім. І.Франка. – Випуск 4. – Львів, 2002. – С. 57-61.
12. Набруско В. Українське радіомовлення в електронному просторі України: штрихи до трансформації суспільних відносин. – Вісник КНУ ім.Т.Шевченка. – Серія «Журналістика». – Вип. 5. – К, 1997. – С. 47-53.
13. Пенчук І. Моральна відповідальність журналіста за створення позитивного образу України аудіовізуальними ЗМІ. Пенчук І. Сучасне регіональне радіо: проблеми...// Вісник Запорізького державного університету: Філологічні науки. Зб. наук. ст. / Головний редактор Толок В. О. – Запоріжжя, 2002. – Вип. 1. - С. 107 – 110.
14. Стрижеус А. В. Засади красномовства у радіожурналістській майстерності // Наукові записки Інституту журналістики. – Том 16. –

<http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1347>.

15. Хоменко І. А. Оригінальна радіодрама: навч. посібн. / За ред. В. Я. Миронченка. – К. : Вища шк., 2002. – 200 с.

16. Шайда Н. Радіоканал «Культура» у контексті формування української національної ідентичності / Н. Шайда. // Теле- та радіожурналістика. – 2011. – № 10. – С. 192 – 203.

5. 3. ВИРОБНИЧА ТЕЛЕВІЗІЙНА ПРАКТИКА

(ІІІ курс, 6-й семестр)

Виробнича практика на телебаченні – важлива складова засвоєння студентами навчальних предметів «Телевиробництво», «Основи журналістської майстерності» і «Прямоефірне мовлення». Практичні навички роботи тележурналіста логічно доповнюють і поглиблюють теоретичні знання, здобуті під час занять в університеті, готує майбутніх журналістів до фахової діяльності в ЗМІ, дає можливість майбутньому журналістові зорієнтуватися у виборі спеціалізації фаху і спробувати свої сили в такому напрямку творчості, як журналістська робота на телебаченні. Під час практики студенти мають можливість спробувати свої сили у тележурналістиці під безпосереднім керівництвом досвідчених фахівців, набутти професійних навичок.

За час практики студент *повинен*:

а) ознайомитися зі структурою та організацією роботи редакцій на телебаченні (знати обсяг інформаційного мовлення телестудії; основні джерела фінансування та інформації; структуру і штат редакційного колективу; службові обов'язки творчих працівників);

б) ознайомитися з творчими та технічними складовими процесу випуску телевізійних новин;

в) оволодіти навичками роботи із записуючою та монтажною телевізійною технікою;

г) уміти перевірити інформацію, отриманої з різних джерел;

д) уміти працювати з електронними базами даних, архівними документами, начитувати і монтувати матеріали;

е) здобути навички створення журналістських телематеріалів різних жанрів;

г) уміло ілюструвати авторські матеріали застосовуючи зображально-виражальний арсенал відеотексту;

- г) знати основи менеджменту та рекламної діяльності на телестудіях-базах практики;
- д) підготувати, записати і змонтувати два-три інформаційні або аналітичні відеоматеріали.

Змістовий модуль 1. Інформаційне телемовлення

Тема 1. Жанри сучасного телемовлення.

Тема 2. Журналістські амплуа в програмі новин.

Тема 3. Усне повідомлення та відеозамітка. Телевізійний звіт.

Тема 4. Телевізійний репортаж і кореспонденція.

Тема 5. Телевізійне інтерв'ю як базовий журналістський жанр.

Змістовий модуль 2. Аналітичні жанри телебачення

Тема 6. Аналітична публіцистика: специфіка осмислення журналістського матеріалу.

Тема 7. Аналітичний огляд на телебаченні: різновиди і характеристика жанру.

Тема 8. Телевізійний коментар як жанр.

Тема 9. Телевізійний діалог: бесіда, дискусія, ток-шоу.

Тема 10. Прес-конференція як телевізійний жанр.

Розподіл балів, які отримують студенти

ЗМ 1	ЗМ2	Підсумковий контроль	Підсумковий контроль	Сума балів
Теми: 1,2,3,4,5	Теми: 6, 7, 8, 9, 10	Форма, жанрове розмаїття та зміст журналістських матеріалів	Захист матеріалів практики	
20	20	40	20	100

ЛІТЕРАТУРА

1. Дмитровський З.Є. Телевізійна журналістика : Матеріали для вивчення основ тележурналістики / З.Є. Дмитровський. – Львів : ПАІС, 2006.
2. Інформаційне законодавство України (станом на 1 вересня 2008 р.) / За ред. Т. Шевченка, Т. Олексіюк. – К., 2008.
3. Куляс І. Ефективне виробництво теленовин: стандарти інформаційного мовлення. Професійна етика журналіста-інформаційника : практичний посібник для журналістів / Ігор Куляс, Олександр Макаренко. – К. : Інтерньюз Україна, 2006.
4. Медіа право : для студентів факультетів/відділень журналістики / Упоряд. Наталія Петрова, В'ячеслав Якубенко. – К. : Київська типографія, 2007.
5. Лубкович І. М. Соціологія і журналістика : Підруч. / І. М. Лубкович. – Львів : ПАІС, 2005.
6. Яковець А. В. Телевізійна журналістика: теорія і практика : [підручник] / А. В. Яковець. – К. : «Вид. дім «Києво-Могилян. акад.», 2007.

5. 4. ПЕРЕДДИПЛОМНА ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

(IV курс, 8-й семестр
V курс, 10-й семестр)

Основною метою виробничої переддипломної практики є закріпити на практиці теоретичні знання з дисциплін спеціалізації, зорієнтуватися у виборі журналістської спеціалізації, вдосконалити фахову майстерність, з'ясувати які складові майстерності вимагають доопрацювання під керівництвом викладачів кафедри та наставників від бази практики. Крім того, переддипломна практика дає можливість студентам створити матеріали для творчого захисту бакалаврської роботи і зібрати емпіричний матеріал для кваліфікаційної наукової роботи.

Відповідно, *вимоги* до обсягу переддипломної практики є вищими, ніж до попередніх видів практики. А саме:

У друкованих засобах масової інформації:

1. Створити й опублікувати не менше шести матеріалів інформаційних, аналітичних, художньо-публіцистичних жанрів.
2. Спробувати себе як коректор чи літературний редактор.
3. Проаналізувати роботу редакції за період практики. Внести пропозиції щодо вдосконалення журналістських матеріалів.

Змістовий модуль 1. Методика створення журналістських творів

Тема 1. Елементи журналістських творів.

Тема 2. Принципи і методи побудови журналістських творів.

Тема 3. Зображально-виражальні засоби журналістської творчості.

Тема 4. Базові поняття журналістської майстерності.

Змістовий модуль 2. Інформаційні жанри журналістики

Тема 5. Моделі побудови інформаційних матеріалів.

Тема 6. Огляд: види і способи створення.

Тема 7. Методичні засади підготовки статті.

Тема 8. Репортаж на сторінках друкованих ЗМІ.

Змістовий модуль 3. Аналітичні жанри в пресі

Тема 9. Аналітичні жанри журналістики.

Тема 10. Цінність коментаря.

Тема 11. Жанрова особливість інтерв'ю: діалогічний характер.

Тема 12. Складові майстерності розмови з опитуваним.

Змістовий модуль 4. Художньо-публіцистичні жанри друкованих ЗМІ

Тема 13. Художньо-публіцистичні жанри преси.

Тема 14. Сатиричні жанри друкованих ЗМІ.

Тема 15. Публіцистичні і художні прийоми та засоби відображення в малюнку.

На радіо:

1. Створити не менше трьох радіоматеріалів інформаційних, аналітичних, художньо-публіцистичних жанрів, або один радіонарис чи радіофільм.

2. Спробувати себе як випусковий редактор у випусках новин, або сценарист, або режисер.

3. Проаналізувати роботу редакції за період практики. Внести пропозиції щодо вдосконалення журналістських радіоматеріалів.

Змістовий модуль 1. Засади функціонування радіо

Тема 1. Особливості програмування, форматування та типи радіопрограм.

Тема 2. Особливості сприймання радіопрограм.

Тема 3. Жанри радіожурналістики.

Змістовий модуль 2. Інформаційне радіомовлення

Тема 4. Інформаційні жанри радіомовлення.

Тема 5. Радіорепортаж: різновиди.

Тема 6. Радіоінтерв'ю: специфіка створення.

Змістовий модуль 3. Аналітичні жанри радіомовлення

Тема 7. Специфіка аналітичних радіожанрів.

Тема 8. Радіоогляд: жанрові ознаки.

Тема 9. Радіокоментар і радіобесіда.

Змістовий модуль 4. Художньо-публіцистичні жанри радіомовлення

Тема 10. Основні ознаки художньо-публіцистичних радіожанрів.

Тема 11. Радіонарис: предмет і жанрові ознаки. Види радіонарису. Специфічні риси радіонарису. Зображально-виражальні засоби радіонарису.

Тема 12. Радіокомпозиція.

Тема 13. Радіофільм і радіодрама: жанрові ознаки.

На телебаченні:

1. Створити не менше трьох телевізійних матеріалів інформаційних та аналітичних жанрів, або один телевізійний нарис чи фільм.
2. Спробувати себе як випусковий редактор у випусках новин, або сценарист, або режисер.
3. Проаналізувати роботу редакції за період практики. Внести пропозиції щодо вдосконалення журналістських телематеріалів.

Змістовий модуль 1. Телебачення спосіб масової комунікації: засади функціонування

Тема 1. Програмування, форматування та типи телепрограм.

Тема 2. Правові особливості телекомунікації.

Змістовий модуль 2. Інформаційне телемовлення

Тема 3. Жанри сучасного телемовлення.

Тема 4. Журналістські амплуа в програмі новин.

Тема 5. Телевізійний репортаж і кореспонденція.

Тема 6. Телевізійне інтерв'ю як базовий журналістський жанр.

Змістовий модуль 3. Аналітичні жанри телебачення

Тема 7. Особливості створення підсумкової щотижневої програми.

Тема 8. Особливості публіцистичного виступу в кадрі: структура, стилістика, вимоги до телемонологу.

Тема 9. Телевізійний діалог: бесіда, дискусія, ток-шоу.

Змістовий модуль 4. Художньо-публіцистичні жанри телемовлення

Тема 10. Основні ознаки художньо-публіцистичних жанрів телевізійної журналістики.

Тема 11. Телевізійний нарис як жанр художньої телепубліцистики.

Тема 12. Телевізійний есей як жанр екранної публіцистики.

Тема 13. Телевізійний фільм як синтез усіх телевізійних жанрів.

Розподіл балів, які отримують студенти

ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ЗМ 4	Підсумковий контроль			Сума балів
				Форма, жанрове розмаїття та зміст журналістських матеріалів	Аналіз роботи редакції за період практики. Пропозиції щодо її вдосконалення	Захист матеріалів практики	
10	10	15	15	20	10	20	100

ЛІТЕРАТУРА

Друковані ЗМІ

1. Законодавство України: Про пресу України: Інформація і свобода слова. – К.: Молодь, 1997.
2. Здоровега В. Й. Преса і влада / В. Й. Здоровега // Укр. періодика: історія і сучасність: тези дон. і новідомл. Всеукр. наук.-теорет. конф. 9–10 груд. 1993 р. – Л., 1993. – С. 8–13.
3. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості / В. Й. Здоровега: Підручник. – Львів: ПАІС, 2008. – 270 с.
4. Здоровега В. Й. Вступ до журналістики / В. Й. Здоровега. – Л., 1995.
5. Капон Рене Дж. Настанови журналістам Ассошіейтед прес / Капрон Рене Дж. – К.: Видавничий дім: «Києво–Могилянська Академія», 2005.
6. Кузнецова О. Д. До проекту Кодексу етики журналіста України / О.Д. Кузнецова // Укр. журналістика: історія і сучасність: вісн. Львів, ун-ту. – 1997. – С. 21–25. – Сер. Журналістика.
7. Кузнецова О. Д. Правові гарантії незалежності преси / О. Д. Кузнецова // Українська періодика: історія і сучасність: Четверта

всеукр. наук.-теорет. конф., 19–20 груд. 1997 р. – Л., 1997. – С. 142–145.

8. Кузнецова О. Д. Правові й етичні норми журналістики: тексти лекцій / О. Д. Кузнецова. – Л.: РВВ Львів, ун-ту, 1993.

9. Москаленко А. З. Етика журналіста: між боротьбою за тираж і об'єктивною інформацією / А. З. Москаленко // Матеріали наук.-практ. конф. «Українська журналістика – 97» / за заг. ред. А. З. Москаленка. – К.: Центр вільної преси, 1997.

10. Москаленко А.З. Теорія журналістики: підручник / А. З. Москаленко. К.: Експрес-об'ява, 1998. – 334 с.

11. Нерух О. Першооснови журналістської творчості: Навчальний посібник / Нерух О. – Х.: Світ дитинства, 2000.

12. Правове регулювання інформаційної діяльності в Україні: Станом на 1 січня 2001 р. – К.: Юрінком Інтер, 2001.

13. Почепцов Г. Г. Інформаційні війни / Почепцов Г. – К.: Ваклер: Рефлбук, 2000. – 576 с.

14. Приступенко Т. О. Деякі аспекти етичної діяльності вітчизняних журналістів під час виборчих баталій / Т. О. Приступенко // Публіцистика і політика : зб. наук, праць / за ред. проф. В. І. Шкляра. – К., 2001. – Вип. 2.

15. Приступенко Т. О. Свобода преси в Україні / Т. О. Приступенко // Журналіст України. – 1994. – № 1–2. – С. 12–14.

16. Українське законодавство засоби масової інформації / Підготовлено Програмою правового захисту та освіти ЗМІ IREX У-Медіа. – К., 2004.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.cir.org>. («Columbia Journalism Review»).
2. <http://www.fair.org>. («Fairness and Accuracy in Reporting»).
3. <http://www.ifj.org>. (Міжнародна Федерація журналістів (IFJ – International Federation of Journalists)).
4. www.ji.lviv.ua (Незалежний культурологічний часопис «Ї»).
5. <http://www.mediachannel.org>. («Media Channel»).
6. <http://mediaed.org>. (Media Education Foundation).
7. <http://www.mediakrytyka.info> («Медіакритика» – видання Інституту екології масової інформації ЛНУ ім. Івана Франка).
8. <http://www.presswise.org.uk>. («Press Wise Trust»).
9. <http://post.semiotics.ru/> (Сайт семіотики).

10. <http://lamp.semiotics.ru/index.htm> (Семіотико–культурологічний журнал «Зелена лампа»).
11. <http://www.telekritika.kiev.ua/> (Інтернет-видання «Телекритика»).
12. <http://yanko.lib.ru/gum.html> (Бібліотека Слави Янко).

Radio

1. Блюм Роджер. Журналістика у демократичному суспільстві: свобода преси / Роль мас-медіа у плюралістичному суспільстві: Матеріали конференції. - К., 1996. -С. 15-17.
2. Бондар С. О. Соціальне значення назв газет // Ex professo. – С. 478-483.
3. Борисова Ю. В. Соціологічна культура журналістської діяльності // Ex professo. – С. 104-106.
4. Міжнародна федерація журналістів. Принципи доступу до інформації // Посібник з питань свободи вираження. – К.: [б.в.], 1999. – С. 217-218.
5. Москаленко А. Вступ до журналістики: Підручник. - К., 1997. - С. 156-161.
6. Москаленко А. З., Губерський Л. В., Іванов В. Ф. Основи масово-інформаційної діяльності. – К., 1999. – С.150-171.
7. Свобода вираження поглядів та свобода ЗМІ за міжнародним законодавством // Посібник з питань свободи вираження. – К.: [б.в.], 1999. – С. 9-23.
8. Хлистун Г. Ю. Система саморегулювання преси в європейському регіоні // Публіцистика і політика // Зб. наук. пр. Вип. 3. – К.: Київ. ун-т ім. Т. Шевченка, Інститут журналістики, 2002. – С. 74-83.

Інформаційні ресурси

1. www.gumer.info/bibliotek_Buks/Gurn/Lazut/3_.php
2. <http://www.lib.ua-ru.net/inode/40135.html>.
3. www.mediakrytyka.info/drukovani/merezheva-etyka-zhurnalistiv.html

Телебачення

1. Андрющенко М. Ю. Іміджеві імперативи українського телебачення : монографія / Марія Андрющенко; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : Щек, 2008.
2. Бугрим В. В. Журналіст на телеекрані / В.В. Бугрим. – К., 2000.
3. Бугрим В. В. Телебачення прямого ефіру / Бугрим В. В., Мащенко І.Г. – К., 1991.
4. Вайшенберг З. Новинна журналістика: Навчальний посібник / Зігфрід Вайшенберг ; За загал. ред. В. Ф. Іванова. – К. : АУП, 2004.
5. В епіцентрі подій – журналіст / Упоряд. В. Чамара, В. Іншаков. – Д. : Журфонд, 2005.
6. Гоян В. В. Інформаційна телевізійна програма: типологічна характеристика, параметри діяльності журналіста / В. В. Гоян. – К., 1999.
7. Мащенко І. Г. Українське ТБ: штрихи до портрета / І. Г. Мащенко. – К., 1995.
8. Стівенс М. Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет / Мітчел Стівенс ; пер. з англ. Н. Єгоровець. – К. : «Вид. дім «Києво-Могилян. акад.», 2008.
9. Шаповал Ю. Г. Телевізійна публіцистика: методологія, методи майстерності / Ю. Г. Шаповал. – Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 2002.
10. Ширман Р. Телевізійна режисура. Майстер-клас / Р. Ширман. – К., 2004.

Інформаційні ресурси

1. Інтернет-видання «Телекритика» [Електрон. ресурс].– Режим доступу:URL: http://www.telekritika.ua/www.gumer.info/bibliotek_Buks/Gurn/Lazut/3
2. <http://www.lib.ua-ru.net/inode/40135.html>.
3. www.mediakrytyka.info/drukovani/merezheva-etyka-zhurnalistiv.html

5.5. ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА (АСИСТЕНТСЬКА ПЕДАГОГІЧНА)

Асистентська виробнича практика є складовою частиною професійної підготовки фахівців за ОР «магістр». Вона дозволяє студентам набути практичних навичок та досвіду викладацької роботи, необхідних для викладання дисципліни за профілем набутої спеціальності у вищих навчальних закладах після отримання ОР «магістр». Асистентській практиці передують вивчення курсів з педагогіки вищої школи та методики викладання у вищих навчальних закладах.

Мета асистентської практики полягає у формуванні готовності магістрантів до викладацької діяльності у середніх спеціальних та вищих навчальних закладах.

Завдання асистентської практики:

- розвиток професійних умінь майбутнього викладача шляхом залучення його до виконання різних форм навчально-виховної роботи у ВНЗ;
- формування умінь щодо планування та організації навчально-методичної роботи викладача (у межах окремого заняття, теми, курсу):
 - ✓ уміння складати робочу програму з навчальних курсів;
 - ✓ уміння розробляти і проводити лекції та семінарські заняття;
 - ✓ уміння здійснювати контроль та облік знань студентів, ознайомитись з модульно-рейтинговою системою навчання;
 - ✓ вироблення умінь та навичок працювати з першоджерелами та науковою літературою, аналізувати та систематизувати наукову літературу під час підготовки до проведення занять;
 - ✓ уміння застосовувати в процесі навчання сучасні інформаційні технології, новітні методики викладання навчальних дисциплін, кращий педагогічний досвід;
 - ✓ формування готовності магістрантів до здійснення соціально-виховної роботи зі студентами та студентськими групами.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Організаційно-методична робота

Спостереження за виконанням викладачем-наставником різних видів навчальної роботи зі студентами-практикантами. Розроблення робочої програми з навчальної дисципліни, складання конспекту

лекції, плану практичних занять, завдань для самостійної роботи. Проведення заняття відповідно до індивідуального плану. Проведення 1-2 позааудиторних занять із застосуванням інтерактивних форм навчання (круглий стіл; зустріч з фахівцями, обговорення актуальних проблем курсу). Участь магістрантів у засідання кафедри та роботі методичного та методологічного семінарів. Підготовка та аналіз матеріалів практики.

Підсумки виробничої асистентської практики обговорюються на засіданні кафедри журналістики. Загальна форма звітності студента за практику – це подання письмового звіту, конспект лекційних та практичних (семінарських) занять. Звіт з практики захищається студентом-практикантом при комісії, призначеній завідувачем кафедри, до складу якої входять факультетський керівник-методист практики та викладачі кафедри. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний навчальний план (залікову книжку) студента.

№ п/п	Вид діяльності	Кількість балів
1.	Підготовка та проведення лекцій	20 балів
2.	Конспект лекції	10 балів
3.	Підготовка та проведення практичного заняття	20 балів
4.	Конспект практичного заняття	10 балів
5	Підготовка та проведення виховних заходів зі студентами, робота помічника куратора	10 балів
6	Проведення позааудиторної роботи зі студентами за фахом	10 балів
7.	Конспект заходу з позааудиторної роботи форми	5 балів
8.	Звіт	10 балів
9.	Оформлення документації	5 балів
	Усього	100

5. 6. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ПРАКТИКА

Науково-дослідна практика студента-магістранта є обов'язковим компонентом ОПП для здобуття ОР «магістра» з відповідної спеціальності і має на меті набуття магістрантом професійних навичок та вмінь написання наукових робіт.

Реалізація виробничих функцій у межах об'єкта діяльності фахівця – навчального процесу у ВНЗ вимагає від магістранта теоретичних знань і практичних умінь та навичок щодо:

- предмета діяльності – відповідної дисципліни фундаментального або професійно орієнтованого циклу підготовки фахівців з напрямку, до якого належить дана спеціальність;
- продукту діяльності – систематизації інформації у межах обраної дисципліни за окремими темами згідно з робочою програмою курсу у вигляді опорних конспектів лекційних занять та методичних розробок для проведення семінарських або практичних занять;
- процедури діяльності – способу передачі інформації студентській аудиторії через проведення лекційних та семінарських (практичних) занять згідно з графіком навчального процесу.

Метою практики є оволодіння магістрантами сучасними методами наукових досліджень, формами організації праці в галузі їхньої майбутньої професії, формування у них на базі одержаних знань професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час роботи в реальних виробничих умовах, формування потреби систематично доповнювати свої знання та творчо застосовувати їх в практичній діяльності, систематизувати, закріпити і поглибити знання зі спеціальних дисциплін, зібрати фактичний матеріал для виконання магістерської роботи, набути практичні професійні навички у науково-дослідницькій сфері, здобути досвід організаційної роботи в колективі.

Предметом науково-дослідної практики є поглиблення навичок самостійної роботи, розширення наукового світогляду студентів, дослідження проблем практики та вміння пов'язувати їх з обраним теоретичним напрямком дослідження, визначити структуру та логіку майбутньої магістерської роботи. Науково-дослідна практика повинна відповідати напрямку наукових досліджень студента магістратури.

Основними **завданнями науково-дослідної практики** для магістрантів спеціальності «Журналістика та медіакомунікації» Факультету філології є:

- 1) вивчення теоретичних класичних джерел за обраною науковою проблемою, пов'язаною зі спеціалізацією кафедри журналістики

- та відповідно до наукової проблеми дослідження щодо магістерської роботи;
- 2) визначення стану розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та іноземній літературі ;
 - 3) визначення структури та основних завдань магістерського дослідження;
 - 4) оволодіння методикою обробки та аналізу статистичних даних;
 - 5) апробація основних теоретичних і практичних рекомендацій магістерської роботи (у формі виступів на конференціях, написанні наукових статей, рекомендацій до органів влади й управління тощо).

Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечує кафедра журналістики. Контроль за проведенням практики здійснює завідувач кафедри.

Оцінка за науково-дослідну практику визначається з урахуванням своєчасності подання необхідних документів, якості підготовленого звіту, виконання індивідуального завдання, рівня знань та рівня захисту студента за чотирибальною диференційною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалою ЄКТС.

Науково-дослідна практика проводиться під керівництвом наукового керівника магістранта в Університеті.

6. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль за проходженням практики здійснюється за допомогою планових (поточних) співбесід, безпосереднього спостереження, аналізу звітної документації, заліку, екзамену.

Поточний контроль здійснюється впродовж проходження студентами-практикантами виробничої та навчальної практики:

- облік відвідування студентів на базі практики;
- систематичний контроль за виконанням індивідуального плану навчальної та виробничої практики;
- перевірка документації навчальної та виробничої практики на проміжному етапі її проведення.

Поточний контроль здійснюється факультетський керівником-методистом, керівниками-методистами за фахом протягом

проходження студентами практики шляхом аналізу та оцінки їх систематичної роботи, залікових навчальних занять.

Підсумковий контроль здійснюється у кінці проходження студентами навчальної та виробничої практики:

- перевірка документації практики на заключному етапі;
- проведення заліку та підсумкової конференції на Факультеті філології;
- прийняття заліку з навчальної практики та екзамену з виробничої практики.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці проходження практики шляхом оцінювання цілісної систематичної журналістської діяльності студентів протягом визначеного періоду.

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Документація з практики, визначена програмою практики, здається студентами-практикантами на перевірку упродовж трьох днів після закінчення практики. Залік та екзамен є підсумковою формою перевірки результатів виконання студентами завдань практики.

Звіт з практики захищається студентом-практикантом при комісії, призначеній завідувачем кафедри, до складу якої входять факультетський керівник-методист практики, керівники-методисти за фахом і, за можливості, від баз практики.

Термін засідання комісії із захисту практики встановлюється факультетським керівником-методистом практики і узгоджується з завідуючими кафедрами, завідувачем відділу виробничої (навчальної) практики, проректором.

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість та в індивідуальний план студента (залікову книжку).

Студенти, які не пройшли практику або частину практики з поважних причин, мають право на її продовження у вільний від навчання час при наявності відповідних довідок. Студент, який отримав незадовільну оцінку з практики, за рішенням деканату факультету може бути поданий на відрахування з університету. Підсумки кожного виду практики обговорюються на засіданні кафедри журналістики. Матеріали звітів з практики зберігаються на кафедрі впродовж року. Результати журналістської практики для

всіх освітніх рівнів («бакалавр», «магістр») оцінюються за 100 бальною шкалою.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ

Підсумки з навчально-ознайомлювальної практики проводяться у процесі складання студентами-практикантами заліку при комісії у складі факультетського керівника-методиста практики та викладачів кафедри, які викладали практикантам спеціальні дисципліни.

Оцінювання результатів здійснюється з урахуванням таких критеріїв:

- вчасне подання звіту з практики – 5 балів;
- правильність оформлення документації – 5 балів;
- характеристика з місця практики – 10 балів;
- ведення щоденника – 15 балів;
- публікації: тематика, оригінальність – 50 балів;
- належне виконання редакційних завдань – 15 балів.

При виставленні загальної оцінки з виробничої практики враховуються:

1. Оцінки за всі види діяльності студента-практиканта.
2. Оцінка бази практики.
3. Оцінка захисту практики.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35 – 59	FX	
0-34	F	незадовільно

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Н А К А З
м. Івано-Франківськ

«___» _____ 20__ р.

№ _____

Про вид практики

Текст наказу

Проректор з науково-педагогічної роботи

С.В.Шарин

ПОГОДЖЕНО:

завідувач відділом виробничої
(навчальної) практики

Я.І.Василишин

начальник юридичного відділу

Т.В.Блаженко

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і
науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н-7.01

УГОДА № _____

на проведення практики студентів вищих навчальних закладів

місто _____ «_____» _____ 20__ р.

Ми, що нижче підписалися,

з однієї сторони ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (далі - вищий навчальний заклад), в особі ректора професора Цепенди І.Є.,

щодіє на підставі статуту _____,
(статут або доручення)

і, з другої сторони, _____
(назва підприємства, організації, установи)

(далі – база практики), в особі _____,
(посада, прізвище та ініціали)

Що діє на підставі _____
(статут підприємства, розпорядження, доручення)

уклали між собою цю угоду на проведення практики студентів:

1. База практики зобов'язується:

1.1. Прийняти студентів на практику згідно з календарним планом:

№ з/п	Шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності	Курс	Вид практики	Кількість студентів	Строки практики	
					початок	закінчення

1.2. Надіслати до вищого навчального закладу повідомлення встановленого зразка про прибуття на практику студента (ів).

1.3. Призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою.

1.4. Створити необхідні умови для використання студентами програм практики, не допускати використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності.

1.5. Забезпечити студентам умови безпечної роботи на кожному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати студентів-практикантів безпечних методів праці. Забезпечити

специально, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, встановленими для штатних працівників.

1.6. Надати студентам-практикантам і керівникам практики від навчального закладу можливість користуватись лабораторіями, кабінетами, майстернями, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.

1.7. Забезпечити облік виходу на роботу студентів-практикантів. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти вищий навчальний заклад.

1.8. Після закінчення практики дати характеристику на кожного студента-практиканта, в котрій відобразити якості підготовленого ним звіту.

1.9. Додаткові умови _____

2. Вищий навчальний заклад зобов'язується:

2.1. За два місяці до початку практики надати базі практики для погодження програму практики, а не пізніше ніж за тиждень – список студентів, які направляються на практику.

2.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів.

2.3. Забезпечити додержання студентами трудової дисципліни і правил внутрішнього розпорядку. Брати участь у розслідуванні комісією бази практики нещасних випадків, якщо вони сталися з студентами під час проходження практики.

3. Відповідальність сторін за невиконання угоди.

3.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно з законодавством про працю України.

3.2. Всі суперечки, що виникають між сторонами за цією угодою, вирішуються у встановленому порядку.

3.3. Угода набуває сили після її підписання сторонами і діє до кінця практики згідно з календарним планом.

3.4. Угода складена у двох примірниках: по одному - базі практики і вищому навчальному закладу.

4. Місцезнаходження сторін і розрахункові рахунки:

Навчального закладу _____

Бази практики _____

Підписи та печатки:

Вищий навчальний заклад:

База практики:

(підпис)

(підпис)

(прізвище та

(прізвище та ініціали)

ініціали)

М.П. «____» _____ 20__ року

М.П. «____» _____ 20__ року

Примітки:

1. Форму призначено для юридичного оформлення зобов'язань підприємства, установи та вищого навчального закладу про проведення практики студентів.

2. Формат бланка А4 (210×297 мм), 2 сторінки.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і
науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року № 384

Форма № Н-7.02

Місце кутового штампа
вищого навчального закладу

КЕРІВНИКУ

НАПРАВЛЕННЯ НА ПРАКТИКУ

/є підставою для зарахування на практику/

Згідно з угодою від «___» _____ 20__ року № ___, яку укладено
з _____
(повне найменування підприємства, організації, установи)
направляємо на практику студентів _____ курсу, які навчаються за напрямом підготовки

Назва практики

Строки практики з «___» _____ 20__ року
по «___» _____ 20__ року

Керівник практики від кафедри

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

ПРІЗВИЩА, ІМЕНА ТА ПО БАТЬКОВІ СТУДЕНТІВ

М.П. Керівник виробничої практики ВНЗ _____.
(підпис)(прізвище та ініціали)

Примітки:

1. Форма служить підставою для прийому студентів на практику підприємством, установою, організацією.
2. Формат бланка № А5 (148×210 мм), 2 сторінки.

ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ

КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ

Щоденник газетно-журнальної практики

Студента _____
Прізвище, ім'я, по батькові

Спеціальність _____
Шифр, назва

Курс _____ група _____

СКЕРУВАННЯ НА ПРАКТИКУ

Студент (ка) _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

СКЕРОВУЄТЬСЯ НА ГАЗЕТНО-ЖУРНАЛЬНУ ПРАКТИКУ В

(назва організації, установи, підприємства)

Термін практики: з _____ до _____ 20__ р.
(враховуючи проїзд туди й назад).

Завідувач кафедри журналістики _____ проф. Холод О. М.
(підпис)

Декан Факультету філології _____ проф. Голод Р. Б.
(підпис)

Печатка

Факультету філології

Керівник практики від бази практики _____

(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Прибув на базу практики:

Печатка

організації, установи чи підприємства

«__» _____ 20__ р.

(посада, підпис, прізвище, ім'я, по батькові відповідальної особи)

Вибув з бази практики:

Печатка

організації, установи чи підприємства

«__» _____ 201__ р.

(посада, підпис, прізвище, ім'я, по батькові відповідальної особи)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ПРОХОДЖЕННЯ ГАЗЕТНО-ЖУРНАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

[illegible]

Підписи керівників практики: від кафедри журналістики

від керівників бази практики

ЗВІТ СТУДЕНТА
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Підпис студента

про виконану роботу _____

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are approximately 20 lines visible. The paper has a slight shadow on the right side, suggesting it's resting on a surface. The top edge of the paper is slightly irregular, as if it was torn from a notebook.

Печатка
організації, установи чи підприємства «_____» _____ 201__ р.

[illegible]

(підпис, прізвище та ініціали)

Залікова оцінка з практики: _____

Завідувач кафедри: _____ Холод О. М.

48

Навчальне видання

Шотурма Н. В.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

*для студентів
спеціальності 061 «Журналістика» та «Журналістика та медіакомунікації»
Факультету філології*